

GYÖNGYMONDATOK.

(Újkori írótól.)

G y ó g y á s z a t.

Az ember gyenge, nyavalyás,
Erős, gyógyító a természet;
Mint egy gondoskodó anya,
Emlőin tart, ápolgat, életet.

Tompa.

A gyógyászok állomásozása a nagyvárosokban van; alig van azokból valami a falvakban. A nagyvárosokban vannak a gazdag betegek: a lakmározások, asztalozási tulzások, szenvedélyek okozzák betegségeiket. A mérsékelt étrend és a víz: két legnagyobb orvos. *Voltaire.*

Kérdés: minő valódi jót ad az embereknek az orvosok? Igaz, hogy némelyek, kiket meggyógyít, meghaltak volna; de milliók, kiket megölt, életben maradtak volna. *Rousseau.*

Jó dolog, hogy a halottak bírnak annyi becsülettel és szerénységgel, miszerint sohasem halljuk panaszkodni azon orvosra, a ki őket megölte. *Molière.*

A nagyorvosok kettős személyűek, t. i. beszédeikkel és tényeikkel: mikor beszélni halljuk, a világ legképesebbjai; mikor tenni látjuk, mindenféle embereknél tudatlanabbak. *Molière.*

G y ö n y ö r.

Minden gyönyörnek előbb-utóbb meg kell adni az árát. *Shakespeare.*

Luther egy fejedelmi mulatókertben lévén, arról azt jegyzé meg: „Mint paradicsom, kielégítő, csak hogy a bűn benne ne volna“.

Ha a világ bolondjait és a kegyes jámborokat egyszerre meg akarod nyerni, rajzold le nekik a gyönyört, csak hogy rajzold hozzá az ördögöt is. *Schiller.*

A puszták fia rózsát szakított le a pusztán; a rózsza védte magát és szurt, mindegy! mindkettőnek szenvedni kellett. *Göthe.*

Az ember inyének bizonyos mérgek édesen jönnek, s azonban magukkal hozzák a halált. A gyönyörsovár nem hallja a jövőnek intő szavát; neki a jelen oly szíren, mely őt halálos édességével elaltatja. *Mendelsohn.*

A gyönyör oly rózsaaág, melyben a rózsaleveleknek lap-terjedelmökben maradni s egynek is össze nem sodródni bajos; azonban csak egynek is összesodródolása már elég a háborgatásra. *Fontenelle.*

Ilyen a világ gyönyörűsége:
Zavar nélkül soha sincs árja,
S mikor legbájosabb díszsége,
Olyan, mint téli napsugára.

Kis János.

Minden gyönyör megszűnik az lenni, ha nagyon hosszason tart. *Cornéille Tamás.*

A testi gyönyörök jöttökkel vétket hoznak, eltávozásukkal bünbánatot, szégyen és fájdalom anyagját hagyják hátra. *Petrárka.*

Ha csak a gyönyöröknek akarsz élni; mikor azok lemaradnak, mert vagy reájok untál, vagy észre tértél, lelkedben nagy ür fog tűmadni. Azoknak tehát csak gyéren kell hódolni. *Lambert örgrófné.*

A gyönyör mindig jó, de azt kóstolgatni nem mindig hasznos. *Malebranche.*

G y ő z e l e m.

A kegyesség azt eszeleksi, hogy az ember a legyőzöttekkel ne bánják egész szigorral. De önérdékünk is, irányunkban könyörületet használni, azért, hogy új urukat nagy ellenszenv nélkül szolgálják. *Voltaire.*

Nem teljes a győzelem ott, hol a fegyverkezett ellenség még áll: jóllehet akkor is, ha ezt elnyomod mások újászületnek, némely győzelmek ugyanis mintegy magvai a harezoknak. *Petrárka.*

A hidra nincs legyőzve, míg fejeit megújítani képes. *Czuczor.*

G y ű l ő l e t.

Mennybeli Isten! ördög és pokol!
Mivé lett a föld, s még mivé lehet?
Minden bokorban egy világfaló,
Minden bokorban embergyűlölet!
Gyűlölnék ők, és átkaik követ
Dobálják szerte irgalmatlanul;
Úgy dől belőlük az átok, miként
Róthadt szag a sirok nyílásibul.

Petőfi.

Nincs kiesi gyűlölet. A gyűlölet mindig óriás. A legesekélyebb lényben is megtartja szörnynagyságát. Az éléfánt, melyet egy hangya gyűlöl, nagy veszélyben forog. *Hugó Victor.*

Mikor gyűlölök, valamit elveszek magamtól; mikor szeretek, gazdagabb leszek avál, amit szeretek. A megbocsátás egy elidegenített tulajdonnak viszont megtalálása. Az embergyűlölet meghosszabbított öngyilkosság. *Schiller.*

Gyűjtötte: KISS MIHÁLY.

IRODALMI ÉRTESITŐ.

„A magyar unitáriusok története a XVIII. és XIX. században. Első füzet: Az unitárius vallást megmentő családok“. Irta *Köváry* László Kolozsvár, 1899. N. S. r. 94 l. Ára 50 kr. Főlegesen olvasóink figyelmét ez érdekes monográfia felhívni, mely először folyóiratunk 1898/99. évfolyamában „Szellemünk képviselői a Millennium századában“ czímmel jelent meg. 68 lapon 21 legjobb unitárius család történetét ismerteti jeles történetirónk, mennyire vettek részt a közügyekben s az egyház vezetésében. Ott látjuk a Pálfiak, Simének, Szentiványiak mellett a legnagyobbakat, a Zsukiakat, Danieleket és Petrichevicheket. De nincsenek ott eme legnagyobbak, a Békések, Hagymássiak, Pókaiak Gerendiek, Balássiak, Kornisok, Bethlenek, Petkiek, Mikók, Tholdalagiak, Gyerőfiek, Sükösdök, Hallerek stb., kik a XVI/XVII. sz.-ban élvén, nem vonhatók most a lelkes és buzgó történetiró szűkebb tárgyalási körébe. Pedig mennyire növelné a vallásunk multja iránti közbecsülést egy ezekre is kiterjedő alapos családtörténeti monográfia! Mily becsesek a Köváry közelmúlt időbeli rajzai is, mutatja az, hogy több nevezetes unitárius családnak már-már emlékezete is kiveszett közülünk s egy Biró Sámuelnek, Gálfi Józsefnek, Pálfi Jánosnak s több ily kiváló jelesüknek, kik a csak a most élő nemzedék emlékezetére is egész életüket a haza és egyház köz javára szentelték, máig sincs életrajza. Valóban szép feladat fáradhatatlan történetirónktól, hogy igyekeznek megmenteni a megmenthetőt s felmutatni, a mit kiragadhatott az elfeledés sötétéből. Megérdemelné e magvas, derék monográfia, hogy Erdély minden részében elterjedjen, hogy tanítsa hitfeleinket önzetlen áldozatkésztségre és törhetetlen lelkesedésre; tanítsa nemes lélekre vallón tisztelni az ősokeket, hogy az utódok ő róluk is méltán megemlékezzenek. A 69—91. lapokon az egyházköri kisebb patronus családokat is ismerteti az előbbiekéhez méltó alapossággal és tárgyyszeretettel. Isten vezérelje őt többre is!

A logos eredete, tartalma és jelentősége a Jánosi iratokban. Irta: *Raffay* Sándor, pozsonyi ev. theol. akadémiai tanár. Pozsony, 1900. Nagy 8-d r. 206 l. Ára 3 kor. E könyv azok közzé a munkák közzé tartozik, melyeknek a magyar irodalomban ritkán jelennek meg. Theologiai mű. És mindjárt hozzá tehetjük, hogy a magyar theol. tudományos irodalomnak gazdagodását jelenti. A pozsonyi theol. akadémiáról jön.]

A logost tárgyalja. Azt az eszmét, a melyen át a görög szellem a kereszténységet magába fölveszi. A tárgyalást megelőzőleg foglalkozik a kérdés történetével. Kezdi a kereszténység első száz éveiben szerepelt logos-párton és a nem-logos párton, melyek közül az első az orthodox tan szempontjából a jánosi iratok hitelességét védte, az utóbbi pedig eretnek munkának, a